

RÄTLA KÜLA ARENGUKAVA

2018 - 2022

Kinnitatud 27.06.2018 Rätla küla koosolekul / Rätla Külaseltsi üldkoosolekul

1. Sissejuhatus

Käesolev arengukava on koostatud aastateks 2018 - 2022.

Arengukava paneb paika Rätla küla visiooni ja sellest lähtuvad arengueesmärgid. Arengukava on küla tegevuse, eesmärkide ja rahaliste vahendite kavandamise aluseks olev dokument. Arengukava sisaldab ühelt poolt ülevaadet praegusest küla olukorrast, teisalt aga vaatab tulevikku, pannes paika pikemaajalised arengu suunad ja eelistused ning tegevuse kavandamise alused.

Arengukava lahutamatuks osaks on kohalike elanike kaasamine nii koostamise kui ka eesmärkide saavutamise protsessi. Sellel eesmärgil on kogutud andmed Rätla küla praeguse olukorra kohta, pandud paika küla tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud (SWOT analüüs).

Lisaks arutletud külaprobleemide üle ja püütud leida võimalikke lahendusi nende likvideerimiseks.

2. Rätla küla olukord 2018

Rätla küla asub Raasiku vallas Harjumaal, Aruvalla - Jägala mnt. 13. kilomeetrilt keerab ära Rätla teele, küla alguseni on sealt pisut üle kilomeetri. Rätla küla keskust tähistab lipumast ja Harju-Jaani kihelkonnavärvides postkastide varjualune. Keskuseni on peateelt 2,5 kilomeetrit. Rätla külast idasse jääb Anija vald, piirina lookleb kahe valla vahel Jägala jõgi. Külast lõunasse jääb Kiviloo küla. Varasematel aastatel on Kiviloo ja Rätla vahel olnud korralik sõidutee, kuid alates Tallinna veevarustust täiendava kanali rajamisega on teeosa käesoleval ajal suletud. Rätlast läände jääb Perila küla. Ajalooliselt on Rätla mõis ja maad kuulunud Perila mõisa juurde. Rätlast põhja jääb Peningi küla, kus tänaseks asub Rätla elanikele lähim kauplus ja raamatukogu.

Rätla külas on 16 majapidamist ja üks kolme korteriga korrusmaja. Küla võib lugeda hajaasustus piirkonnaks.

Küla ajalugu on osaliselt säilinud endise Rätla mõisa kõrvalhoonete näol. Mõisahooned ise on hävinud, selle asemele on kolhooside ajal ehitatud elumaja. Kolhooside ajal oli Rätlas karjalaut, Rätla ise kuulus Tasuja kolhoosi ning oli Pikavere külanõukogu haldusalas.

Rätla mõis (saksa k *Rettef*) asutati millalgi peale 1645. aastat, mil Rootsi kuninganna Kristiina kinkis varem Perila alla kuulunud maatüki David Reimer von Rosenfeldtile. Hiljem on mõis kuulunud ka von Baggehufwudtidele. 1784 ostis mõisa Claus Gustav von Baranoff. Kui ta 1796 ostis ka Perila mõisa, sai Rätlast faktiliselt Perila kõrvalmõis, milliseks ta jäi kuni 1910-ndate aastateni.

Kinnitatud 27.06.2018 Rätla küla koosolekul / Rätla Külaseltsi üldkoosolekul

Mõisa väike ja tagasihoidlik puidust peahoone (arvatavasti 18. sajandist) on kaasajal hävinud, sellest on alles vaid mantelkorsten. Säilinud on mõned pargipuud ning paar tugevalt ümber ehitatud kõrvalhoonet.

Ajaloolise jaotuse järgi Harjumaale, Harju-Jaani kihelkonda kuulunud mõis jääb kaasajal Harjumaale, Raasiku valla territooriumile.

Rahvastik

01.06.2018 seisuga elab külas 51 elanikku, neist 24 meest ja 27 naist. Neist 17 on sündinud 2000. aastal või hiljem (ehk siis arengukava koostamise seisuga alaealised).

Lisaks püsielanikele, elavad Rätla neljas talus hooajaliselt nõ suvitajad, kes panustavad külaellu eelkõige suvisel perioodil.

Positiivne on see, et külla on viimastel aastatel juurde kolinud noori lastega peresid, mis on kergitanud külaelanike keskmist vanust - 36,3 aastani.

Seltsielu

Külaelu arendamiseks on moodustatud MTÜ Rätla Külaselts, mille ülesandeks on ühtlasi jälgida ka arengukava täitmist ning lisaks sellele kaasa aidata.

Külas on alates 2018. aastast valitud vastavalt Raasiku valla külavanema statuudile külavanem.

Alates 2014. aastast on külas toimunud iga-aastaselt Teeme Ära talgupäevad, millest osavõtt on igal aastal olnud arvukas. Külaelanike huvi küla ühistegevuste vastu on suur.

Külas ei ole eraldi seltsi- ega külamaja, kuid selle järele ei nähta hetkel ka otsest vajadust.

Majanduslik seis

Rätla külas on registreeritud 2 ettevõtet: Sannman OÜ (Susisoo saunamaja) ja Unimagun OÜ (Dendropark Smaragd). Mõlema ettevõtte tegutsevad turismiettevõtetena. Sannman OÜ tegeleb majutus- ja puhketeenuste pakkumisega. Unimagun OÜ omab unikaalset dendroparki, mida külastavad eelkõige aiandushuvilised turistid.

Suurem osa elanikest käib tööl väljaspool koduküla. Tööl käiakse nii oma vallas kui ka kaugemal.

Küla taristu

Külas on enamasti eraelamuid, on ka üks 3 korteriga kortermaja.

Küla läbivatel teedel on kruusakate. Rätla külla tuleb tupiktee. Prioriteet külaelanike jaoks on külatee, mille heakord on kõigi külaelanike jaoks väga oluline.

Ühiselt on tehtud vallale pöördume tee asfalteerida.

Ühistransporti Rätla külla ei käi. Ainuke avalik transpordivõimalus on koolibuss, mille kasutus on hooajaline.

Kõigis Rätla küla majades on olemas elektriühendus. Külas on olemas mobiililevi, millega esineb kohati probleeme. Mobiiltelefoni kasutab sidepidamiseks suurem osa külaelanikest, lauatelefoni kasutust praktiliselt ei ole. Internetiühenduse saamiseks kasutatakse enamasti mobiiltelefoni operaatorite poolt pakutavaid pakette.

Ühisveevärki ja -kanalisatsiooni ei ole, iga talu on vee- ja kanalisatsiooniühenduse lahendanud iseseisvalt. Küttelahendusena on levinud peamiselt puuküte, ühes talus on ka maaküte.

Lähim postkontor asub Raasikul 13 km kaugusel.

Lähim kool ja lasteaed asub Pikaveres - Pikavere mõisakool, mis asub 7 kilomeetri kaugusel.

Laste kooli- ja kojuvedu on Raasiku valla poolt hästi organiseeritud läbi koolibussi olemasolu.

Lisaks on vallas põhikoolid Raasikul 13 km ja Arukülas 14 km ning Aruküla Vaba Waldorfkool 13 km kaugusel..

Lähim kauplus asub 6 kilomeetri kaugusel (Peningi pood).

3. Tulevikupilt ja visioon aastaks 2022

Aastal 2022 elab Rätla külas 60 inimest. Küla ajaloolised hooned on konserveeritud ja osaliselt taastatud. Külla on asutatud kolm väikeettevõtet, mis pakuvad kohalikele elanikele tööd. Turismiettevõtted on laienenud ja pakuvad uusi teenuseid. Külateed on heas korras, elumajade vahetus läheduses olevad sõiduteed on mustkatte all, ülejäänud on korralikult kraavitud ja hooldatud.

Küla seltsielu on aktiivne, panustatakse ühiselt kohaliku turismi arendamisse.

SWOT analüüs

<p>Tugevused</p> <p>Rahulik ja vaikne elukeskkond; Looduskaunis, puhas ja privaatne keskkond; Tallinna lähedus; Teenuskeskused on lähedal; Sobib elukeskkonnaks väikelastega peredele; Keskmine vanus nooremapoolne; Ettevõtluse olemasolu külas; Aktiivsed ja erinevate oskustega inimesed; Külaseltsi ja külavanema olemasolu. Kooli- ja kojuveo hea korraldamine Raasiku valla poolt. Toimiv prügimajandus. Kokkuhoidev sõbralik kogukond, koostöö kogukonna vahel.</p>	<p>Nõrkused</p> <p>Teede halb olukord; Liikluspiirangutest mitte kinnipidamine (sellest tulenevad ohtlikud olukorrad, tee olukorra halvenemine); Inimeste töökohad külast kaugel; Vähene ettevõtlus külas; Ühistranspordivõimaluse puudumine külas; Inimeste ajapuudus küla ühistel ettevõtmistel osalemisel; Tühjalt seisvad suured ja lagununud põllumajandushooned; Kohati probleemid elektriühendusega.</p>
<p>Ohud</p> <p>Elanike arvu vähenemine külas; Haldusreformi jätkumine (veel suurem ääremaastumine); Külateede jätkuv lagunemine, investeringute puudus; Erateedest tulenevad probleemid; Liikluse mittereguleerimine; Kortertermajas majaesise kinniparkimise tõttu ohuolukorrad (nt kiirabi ei pääse ligi); Vabalt ringi jooksvad koerad (oht elanikele).</p>	<p>Võimalused</p> <p>Seltsitegevuse edendamine; Parkimise parem korraldamine kortermaja juures koostöös vallavalitsusega; Ühiselt pöördumiste koostamine elektriteenuse pakkuja(te)le elektriühenduse parandamiseks; Ettepanekute koostamine küla teeotsa läbivate ühistranspordiliinide osas (peatuse loomine külatee otsa); Koostöö teiste seltsidega külaelu aktiveerimise eesmärgil; Küla infoliikumise parandamine (FB leht, veebileht jms); Küla heakorra parandamine elukeskkonna</p>

	<p>atraktiivsemaks muutmiseks (sh viidastamine);</p> <p>Tee olukorra parandamine (tolmutõrje, mustkate) külaelanike elukvaliteedi parandamiseks, ettevõtluse arendamiseks ning elukeskkonna atraktiivsuse tõstmiseks;</p> <p>Projektide elluviimine külaelu aktiveerimiseks ja küla elukeskkonna parandamiseks.</p>
--	---

4. Eelisarendatavad valdkonnad

4.1. Konkurentsivõimelise infrastruktuuri tagamine (teede olukord, elektriühendus)

Rätla küla kohalike elanike jaoks on suureks arengu takistuseks **teede halb olukord** ning sellest tulenev halb ühendus teiste piirkondadega. Küla läbivad kruusateed muutuvad kevadel ja sügisel kohati läbipääsmatuks, lisaks tekib halva ja aeglaselt läbitava tee tõttu kaugust kahekordistav efekt. See pärsib ka külas asuvate ettevõtete külastatavust ja konkurentsivõimet.

Selle parandamiseks on kavas:

- külavahe teede olukorra parandamiseks igal aastaajal läbitavaks muutmise eesmärgil pidevalt avalduste tegemine vallavalitsusele;
- osalemine Regionaalsete Investeeringute toetuse ja Kohaliku Omaalgatuse programmis;
- külas toimuvate ürituste teabe ja muu informatsiooni (sh vallavalitsuse ja teiste asutustega seonduva) tõhusam levitamine, tagamaks küla sisese informatsiooni kättesaadavus kõigile huvigruppidele;
- ühiste pöördumiste koostamine elektriteenust pakkuva(te)le ettevõtja(te)le elektriühenduse stabiilsuse ja kvaliteedi tagamiseks;
- valla arengukavas kaasärääkimine (eelkõige läbi külaseltsi liikmete osalemise teemaatilistel infokoosolekutel jms).

4.2. Aktiivse külaelu arendamine seltsi- ja ühistegevuse kaudu parema elukeskkonna nimel

Külas ja ümberkaudses piirkonnas on aktiivsed ja osavõtlikud inimesed, kes on harjunud käima külas toimuvatel üritustel (näiteks talgud). Järjepidev ürituste korraldamine on muutnud need ka populaarseks, pakkudes vaheldust küla igapäevaellu. Külaelu traditsioonide säilitamiseks ja nende olulisuse rõhutamiseks on vajalik jätkuvalt ühisürituste korraldamine ning inimeste suurem kaasamine.

Külas asub ka lagunev kinnistu (Tedre), mille omanik on Soome rahvusest. Külaelanike soov on, et kinnistu osas leitakse lahendus - kas survestada valla poolt omanik kinnistut korrastama või saada kinnistu külaseltsi kasutusse.

Olukorra parandamiseks on kavas:

- seltsitegevuse arendamine ja aktiivsemaks muutmine, kaasates kõiki huvigruppe ja kasutades ära olemasolevaid võimalusi (kohapealsed ettevõtted, aktiivsete inimeste grupp jne);
- tagada külavanema olemasolu (järjepidevalt 4 aasta tagant valimised), kelle ülesandeks on vahendada informatsiooni küla ja valla vahel.
- koolituspäevade korraldamine koos teiste Raasiku valla külade külavanematega;
- koostöö tihendamine teiste külade, seltside ja ka vallavalitsuse ja valla allasutustega (selles osas oluline roll külavanemal);
- ühisürituste korraldamiseks, ühiselt ideede elluviimiseks, vahendite hankimiseks jne projektitaotluste koostamine;

4.3. Väikeettevõtluse arendamine

Külas on ettevõtlus vähe arenenud, mille peamiseks takistuseks on infrastruktuur, mis takistab ligipääsu olemasolevate ettevõtetele ning pärsib ka uue ettevõtluse teket.

Küla seisukohast on käesoleva arengukava perioodil oluline eelkõige olemasoleva ettevõtluse säilitamine. Uue ettevõtluse juurdetoomine külla ei ole arengukava kehtivuse perioodil tõenäoline. Nii ettevõtluse kui ka küla heakorra seisukohast vaadates on oluline ka küla viidastamine.

Olukorra parandamiseks on kavas:

- Jätkuvalt omavalitsusele pöördumiste koostamine kohalike teede olukorra parandamiseks: tolmutõrje, mustkatte paigaldamine, kraavide rajamine liigvee ärajuhtimiseks, teeäärte tasandamine, et vesi teele ei koguneks;

Kinnitatud 27.06.2018 Rätla küla koosolekul / Rätla Külaseltsi üldkoosolekul

- Rätla külas asuvate ettevõtete promomine läbi külaelanike, et tagada olemasolevate ettevõtete külastatavus;
- Rätla küla ürituste korraldamine külas asuvate ettevõtete juures;
- Viidastamise korraldamine;
- Lagunenud hoonete heakord (tagamaks küla visuaalne heakord ning atraktiivsus).

4.4. Looduskeskkond ja heakord

Looduskeskkonna puhtuse ja välisilme seisukohalt on vajadus küla piiril asuvate vanade Veskimäe siloaukude sulgemiseks. Siloaugud kujutavad endast ohtu heakorrale, kuna on muutunud osaliselt isetekkeliseks prügimäeks. Oluline on isetekkelise prügimäe sulgemine (kinnistu omaniku survestamine). Külaelanike ootus on, et siloaukude kinniajamisel võiks tekkida mägi. Tegemist on hea ligipääsetavusega Raasiku valla kõrgeima punktiga, mis võiks saada ka piirkonna üheks külustusobjektiks. Üldiselt on küla heakord hea ning prügivedu on piirkonnas hästi korraldatud. Küla heakorrale aitab oluliselt kaasa iga-aastaste heakorratalgute korraldamine aastast 2014.

Olukorra parandamiseks ning heakorra tagamiseks on plaanis:

- omavalitsusele pöördumiste koostamine Veskimäe kinnistu omaniku selgitamiseks ning isetekkelise prügimäe likvideerimise korraldamiseks;
- eramaja ümbruste korrastamise propageerimine maakondliku heakorra konkursside raames;
- turvalisema elukeskkonna tagamiseks käivitada naabrivalve;
- jätkuvalt iga-aastaste heakorratalgute korraldamine külas;
- tuletõrje veevõtukohtade asukohta väljaselgitamine ja tähistamine.

5. Tegevuskava

Aeg	Tegevus	Vastutaja	Rahastus- allikad
2018 - 2022	Iga-aastaste heakorratalgute (talgupäevade) korraldamine vähemalt 1x	Rätla Külaselts, külavanem	Külaselts

Kinnitatud 27.06.2018 Rätla küla koosolekul / Rätla Külaseltsi üldkoosolekul

	aastas		
2018 - 2021	Viidastamine	Rätla Külaselts	Külaselts, KOV toetus, projekti- toetused, sponsorlus
2018 - 2022	Teavitustegevused (küla Facebooki lehe ja veebilehe loomine ja haldamine, e-posti listi loomine)	Rätla Külaselts	Külaselts, KOV toetus
2018 - 2022	Külateede korrashoid (tolmutõrje, mustkatte paigaldamine)	Raasiku Vallavalitsus	KOV eelarve
2018 - 2022	Koostöö arendamine teiste külaseltside ja vabäühendustega. <i>Sh ühiste ettepanekute koostamine küla teetsa läbivate ühistranspordiliinide osas (peatuse loomine külatee otsa).</i>	Rätla Külaselts	Külaseltsi eelarve, vabatahtlik töö
2018 - 2022	Küla tee omandi lahendamise	Raasiku Vallavalitsus	KOV
2018 - 2022	Kiiruse piiramiseks lahenduste leidmine	Raasiku Vallavalitsus, Rätla Külaselts	KOV eelarve
2018- 2022	Maade korrashoid (kuivenduskraavide rajamine)	Raasiku Vallavalitsus	KOV eelarve
2018	Kohaliku Leader tegevusgrupiga liitumine	Rätla Külaselts	Külaselts
2018 - 2022	Küla ajaloo jätkuv uurimine ja ajalooliste andmete põhjal tegevuskava koostamine küla ajalooliste väärtuste säilitamiseks	Rätla Külaselts	Külaselts, KOV toetus, projektid.